

The background of the top half of the image is a vibrant, starry night sky with a gradient from deep blue at the top to a soft purple and pink at the bottom. In the foreground, several dark silhouettes of hands are shown holding and interlocking a series of gears of various sizes, creating a sense of mechanical movement and interconnectedness.

BOJAN EKSELENSKI

USODE NA KREDIT

SPOZNAJTE URAD ZA KREDITIRANJE USOD

Kolofon

Bojan Ekselenski:

Usode na kredit - brezplačni dražilnik

Copyright © 2019 by Bojan Ekselenski, vse pravice pridržane.

Naslovnica:

Andrewgraphics (<http://www.selfpubbookcovers.com/andrewgraphics>)

Prelom in oblikovanje:

Bojan Ekselenski

Uvodna beseda:

Prof. dr. Zoran Živković

Založba

Bojan Ekselenski, samozaložba

Zbirka:

Fantazija

V Celju, 2019

Kazalo vsebine

Prof. dr. Zorana Živković: Predgovor	4
Prolog	6
Čas na kredit	7
Ljubezen na kredit	15
Sreča na kredit	27
Uspeh na kredit	37
Zdravje na kredit	53
Milost na kredit	71
Potrpežljivost na kredit	83
Nov dan v baru	99
Bibliografija	108

OPOZORILO!

Vsebina knjige je polna politično nekorektnih zapisov.

Branje nadaljujete na lastno odgovornost.

Avtor ne odgovarja za morebitno škodo, ki bi nastala kot posledica branja.

Prof. dr. Zoran Živković

Predgovor

Ovo nije predgovor o novom proznom delu Bojana Ekselenskog – mozaičkom romanu „Usode na kredit” – već *povodom* njega.

Predgovor o delu, u kome bi neko vičan književnosti biranim rečima čitaocu preporučivao roman, Bojanu uopšte nije potreban. On odavno nije početnik već veteran. Njegova dela najbolja su preporuka samima sebi. Smešten uz njih, predgovor u kome bi se delo tumačilo nalikovao bi na par štaka datih nekome ko se sprema da sto metara pretrči za manje od deset sekundi.

Predgovor *povodom* dela, međutim, ima smisla. On je prilika da se sasvim kratko progovori nešto važno o ukupnim sumornim okolnostima u kojima je u našem vreme, krajem druge decenije 21. veka, osuđen da deluje autor iz malog jezika u neoliberalnom svetu industrije knjige. (Ovo „malog jezika” odnosi se jedino na broj onih koji ga govore kao maternji, nipošto na njegovu sjajnu izražajnost.)

Postoje dva razloga zbog kojih svakako treba da pročitate „Usode na kredit”. Prvi je jednostavan i nije ga potrebno elaborirati. Posredi je odlična knjiga. Ako spadate u onih pet odsto populacije koji se u evropskim zemljama uopšte još družu s knjigom, nipošto nećete pogrešiti ako odlučite da pročitate Bojanovo delo. Ono je zrelo, originalno i moderno.

Njegov jedini „nedostatak” jeste to što u izvorniku nije napisano na engleskom. Da jeste, bilo bi čitano širom sveta. Industrija knjige ima ispostave u svakom kutku Zemljine kugle. Donde stiže bezmalo sve što potiče s engleskog govornog područja, dok je samo to područje gotovo hermetički zatvoreno za ostatak sveta. Bojan bi mogao da obezbedi odličan prevod na engleski svog odličnog mozaičkog romana, ali vrlo je verovatno da mu to ne bi bilo dovoljno. Američki i britanski izdavači hladno bi ga izvestili da tamošnje čitateljstvo nikako nije sklono prevedenim delima. I to je istina: kako, naime, da bude sklono nečemu što gotovo ne postoji?

I eto drugog razloga koji vas patriotski obavezuje da nikako ne propustite Bojanov roman. Kada se naredni put nađete u knjižari i pred vama se ukaže izbor između nekog konfekcijskog proizvoda prevedenog s engleskog, koji nema nijednu drugu vrednost osim što se odlično prodaje zahvaljujući moćnoj reklamnoj mašineriji, i izvrsnog romana jednog slovenačkog autora koji je prepušten samome sebi jer ga niko ne reklamira, nemojte se dvoumiti – svakako se opredelite za ovaj drugi. Ne samo zato što ako ga vi u Sloveniji ne pročitate niko drugi neće (osim možda mi iz „regiona” koji delimo isti usud) nego naprosto i prvenstveno zato što je bolji. Neuporedivo bolji od devet desetina trivijalnosti i banalnosti koje nam, u kitnjastoj ambalaži, stižu s engleskog govornog područja.

Doživite svoj slobodan izbor kao vid pokreta otpora. Ma kako na to gledala industrija knjige, i na malim jezicima nastaje velika književnost, a ona se nikada nije merila brojem prodatih primeraka...

Predgovor profesora Živkovića ni preveden iz preprostega razloga - zaradi skupne zgodovine in prostora nekdanje Jugoslavije je dobro, da razumemo jezike, ki so nam dovolj blizu.

Prolog

Ste kdaj pomislili, da so posamezne usode nešteti človeških bitij zgolj zobniki veličastnega Stroja?

Vsak stroj zahteva vzdrževanje, tehnične preglede in obdobje servise, včasih se tudi zamenja posadka, ki zanj skrbi.

Prišel je čas ...

Čas na kredit

Kmalu po končanem doktoratu sem začel z majhnim podjetjem za biološke kreme za sončenje. Sam sem cmaril recepture, preizkušal na sebi in zaradi trme mi je počasi uspevalo. Po treh letih sem zaposlil prvega sodelavca, po petih letih dvajsetega, za deseto obletnico obstoja podjetja pa dvestoto sodelavko v razvoju.

Vmes je bolezen odnesla najprej očeta in kmalu zatem še mamo. V pokoju nista uživala niti pet let. Namesto v njuno lepo starost, ko bi lahko zaužila življenje, sem veliko vložil v zdravstveno oskrbo. Žal mi je, da nisem mogel več storiti.

Mogoče sem se zato še trdneje zakopal v delo. Uspešna rast firme prinaša vse več obveznosti in odgovornosti. Dokler skrbiš samo za svoj kos kruha in skledico mleka, še gre, a pri tristo petinpetdeset zaposlenih je to delo, ki ti požre ves čas. Namesto s sabo in družino se ukvarjaš samo s podjetjem. Konkurenca je huda, in če želiš obstati na površini konkurenčnega trga, moraš plavati močneje od konkurentov.

Poročil sem se z Lino, pridnim dekletom iz skromne družine. Mogoče vam lahko povem kaj o tej plati svojega življenja.

Sprva sem ji dal priložnost preko študentskega servisa. Za mesto v moji pisarni je vedno vladala huda konkurenca, saj sem za pošteno in dobro delo rad nudil odlično plačilo. Zanj sem se odločil, čeprav so jo mnoge prekašale glede akademskih dosežkov. Mogoče je name vplivalo dejstvo, da je bila sposobna borka, ki se je sama izkopala iz blata revščine in si plačevala študij. Ob dveh službah ne moreš biti odličnjak. Si pa zato navajen trdega dela. Imela je smolo s starši, ki niso razumeli pomena izobrazbe. Baje ju je skoraj pobralo ob misli, da ne bo frizerka ali kuharica.

Moram pa pošteno priznati, pri moji odločitvi je veliko vlogo igrala tudi njena atraktivnost. Znala je pritegniti pozornost in z buhtečo seksualnostjo me je resnično očarala.

Odlično je znala s strankami. Vsakogar je fascinirala in vsi so padali na njeno atraktivnost. Njenim talentom sem dolgoval nekaj pomembnih poslovnih uspehov.

Po končani pravni fakulteti je nadaljevala s pripravništvom, seveda pri meni. Že v času pisanja diplome sva se zapletla. Kako da ne? Dobesedno mi je brala misli. Sprva je bila najina zveza podobna drobni aferici, šele sčasoma je postalo resnejše in izteklo se je v poroko.

Rodila je dva sinova, postala je skrbna mati in resnična glava domače hiše. Na koncu sem seveda plačal ceno, a o tem kasneje.

Petnajst let po poroki je bil moj lov za časom vse bolj izgubljena misija. Lina je ob mojem prihodu običajno že spala in največkrat je še vedno trdno spala, ko sem se odpravil v službo.

Svoje delo je opravljala od doma. Sinova sta tako imela vsaj mamó, če je oče (p)ostal nekaj virtualnega.

Sinova sem videl, če sem imel srečo, enkrat do dvakrat tedensko. Kdo je bil na njunih rojstnodnevnih zabavah pred desetimi leti? Ne pomnim, ker sem delal. Kdaj sem bil nazadnje z njima v kinu ali v naravi? Če se ne motim, pred tremi tedni med podaljšanim vikendom. Pa še takrat me je vsake pol ure prekinjal mobi. Zoprno. Sinova bosta odrasla mimo mene.

Starejši Mitja je v prvem letniku gimnazije, mlajši Sergej guli osmi razred. Sploh ne vem, kdaj sta tako hitro postala prava mala moža. Včasih se sprašujem, je cena uspeha vredna tega?

Tistega dne se je zgodila prigoda, ki je marsikaj spremenila. Znova sem, kot vsak dan, petek in svetek, hitel do pisarne. Komaj sem čakal zaključek izgradnje pristajališča za svežo pridobitev, helikopter. Mučni boj za dovoljenja se je le iztekel v mojo korist. S helikopterjem bom samo hop iz ene na drugo lokacijo in ne bom več izgubljal časa na avtocesti.

Ob spremljavi radijskega cigu – migu sem razmišljal o naslednji poslovni potezi. Z novo kremo bom še enkrat prehitel konkurencó. Zagotovo mi bo uspelo.

Večkrat si postavljam vprašanje, zakaj ima dan tako malo ur? Zakaj nima dve uri več in podarjeni čas bi lahko preživel s sinovoma in Lino? Zakaj samo 24 ur in niti minute več? Kako je lahko Bog tako omejen?

Zagledan v točko pred sabo, sem hitel po ulici, polni človeškega gomazenja. Vnovič sem razmišljal o času, ko sem se zaletel v uglajenega gospoda srednjih let.

»Oprostite,« sem bil vljuden. Gospod se je kratko nasmehnil in prijazno prikimal:

»Nič hudega, gospod Bogatin. Vsakdo je lahko z mislimi kje drugje. Ste kdaj pomislili, da je vaša težava rešljiva?«

Zmedeno sem odvrnil:

»Kakšna težava?«

Okrogloličén čokati mož se je skrivnostno, pravzaprav malce nagajivo, nasmehnil:

»Mislim na vašo težavo s časom. Si ne bi želeli, da bi imeli vsak dan 26 ur časa?«

»Se hecate? Nimam časa za to,« sem malce nestrpnostno odmahnil. Res nisem imel časa za štose uličnih šaljivcev.

V tistem hipu me je nekaj spreletelo. Nekakšen nenavaden srh, vzburjenje ali kaj vem, kot čuden občutek. Mož me je nežno prijel za nadlaket:

»Gospod Bogatin, stopite z mano. Vzemite si pet minut za nešteto ur, ki jih boste preživeli s svojima sinovoma.«

Celo telo mi je spreletelo, od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor:

»Kako veste za moje ime in za moja sinova?«

Kaj sploh sprašujem? Danes nam ves čas gledajo pod prste. Ko vključiš računalnik ali telefon, si v hipu odprta knjiga. Več vedo o tebi kot ti sam. Natrgajo ti lističe WC papirja, še preden greš na WC.

Mož je zaupljivo prikimal:

»Marsikaj vem, ker je to moja naloga. Saj sem zastopnik silno pomembnega in močnega interesnega združenja.«

Ne vem čemu, mogoče me je s čim zacopral, a sledil sem mu v nenavadno trgovino, še najbolj podobni ropotarnici z rabljeno kramo. Naravnost presunil me je mogočen lesteneč, zlasti njegov neobičajen podaljšek, stilizirana peščena ura. Na mizo je položil umetelno oblikovan obrazec. Očitno so si vzeli čas za oblikovanje.

»Kaj to pomeni?« je izletelo iz mene. Mož se je znova zaupljivo nasmehnil. Očitno se je učil pri odličnem trenerju komunikacije in motivacije. V ustih sem skoraj okusil glukozo njegove osladnosti:

»To je časovna kreditna pogodba. Sestavljena je samo za vas.«

»Kakšna pogodba?« sem komaj zadrževal mešanico izbruha smeha, čudenja in panike. Mož je ostal smrtno resen, na obrazu je ostala le ta sladkobnost:

»Saj ste slišali. Časovna kreditna pogodba.«

Izbuljil sem oči, saj nekako nisem verjel svojim lastnim ušesom:

»In kaj naj to pomeni? Bojim se, da bom šel. Res nimam časa.«

Gospod me je zadržal:

»Podpišite to pogodbo in imeli boste čas. Naj vam razložim, kako deluje in nič vas ne stane,« me je razorožil s svojo prepričljivo prijaznostjo. Sploh mi ni bilo jasno, čemu sem prenašal njegove čudnosti. Mogoče je pobegnili iz kakšne ustanove, a sam sem zaradi podzavestnega altruizma sprejel njegovo igro.

Po trenutku oklevanja sem pristal. Po svoje sem želel prisrčnemu stričku narediti uslugo. Naj uživa, preden pridejo ponj in ga oblečejo v pulover s predolgimi rokavi. Sicer pa, mi je sploh ostalo kaj drugega? Če sem že nasedel norosti, naj nasedem do konca. Naj se vidi razkošje natega na suho! Mož je svečano nadaljeval:

»Vidite, za vsak dan dobite 2 uri dodatnega časa. Ti dve uri boste,« je zavrtel z očmi, »nekako posmrtno odslužili. Ko umrete, ne greste v pekel ali nebesa, temveč se vrnete in z obrestmi odplačate ta časovni kredit. Vsako dobljeno uro boste oddelali z desetimi urami!« je poudaril in mehko nadaljeval. »Se strinjate? Od podpisa pogodbe boste vsak dan dve uri s sinovoma in ženo Lino, nakar boste posmrtno živeli življenje nekoga, ki vam ga dodelimo. Veste, krog življenja mora biti ves čas sklenjen. Bilance se morajo izravnati. Saj se odlično razumete na bilance.«

»Je to možno?« sem ohranil trezno glavo. Zgrozil sem se ob misli, da vedo tudi za ime moje žene. Dokončno sem se prepričal, da je dobrohotni debelušni striček zagotovo bolnik. Priseben in zdrav človek ne more govoriti česa takšnega.

Spomnil sem se na strica Antona. Ubogi revež si tega res ni zaslužil. Ko je namesto avtomobilov videl vesoljske ladje in prijavil, da je telo njegove žene, tete Zinke, ugrabil alien, so prišli ponj in od takrat uživa v svoji lastni vesoljski kajuti. Zagotovo uživa v svoji vesoljski odiseji.

Zakaj mu ne bi ustregel? Če ni nobene denarne klavzule, se bom podpisal na lepo oblikovan obrazec. Naj ima striček veselje. Mogoče je imel pred boleznijo trgovinico in živi v preteklosti. Lahko mu pomagam izravnati bilance norosti.

Stopil sem do pulta in hitro preletel list pogodbe. Ker nikjer nisem našel na denarno valuto, sem želeli hitro podpisati. Že sem se nagnil nad papir, ko me je ustavil:

»Gospod, zagotovo nisem iz nobene ustanove, ki jo imate v mislih. Pred podpisom vam priporočam, da preberete vse klavzule pogodbe. Čeprav v pogodbi ni omenjen denar, gre za kredit. Danes nekaj dobite, da boste jutri z obrestmi odplačali. Poslovnež ste in vedno, preden podpišete, natančno preberete celotno vsebino pogodbe. Tudi petkrat, če se vam zdi potrebno. Zakaj bi zdaj ravnali drugače? Denar vendar ni cilj, temveč sredstvo. Mogoče bi morali pri nedenarnih pogodbah postopati še previdneje. Nikoli ne veste, kje tičita zajec in lisica.«

Zamahnil sem z roko:

»Pustiva zajce in lisice, že preveč časa sem izgubil. Če ne veste, moj čas je denar. Dajte, da podpišem,« sem malce nejevoljno odvrnil in pograbil ponujeno starinsko nalivno pero s filigransko vgravirano peščeno uro. Hitro sem še enkrat z očmi preletel pogodbo, ne da bi jo resno prebral, saj se mi je to zdelo popolnoma nepotrebno in dal podpis na vse tri izvode pogodbe. Na koncu sem se, v maniri poslovnih odnosov, rokoval s prijaznim, a malce trčenim možakarjem in želel pohiteti svojemu poslu naproti.

Mož je tiho prišepnil:

»Gospod, pogodbo bi morali prebrati.«

Nestrpno sem odkimal in urno zapustil čudaško poslovalnico.

Ne znam natanko opisati, kaj se je dogajalo, a od takrat sem imel vsak dan vsaj dve uri časa za družino. A žal sinova in Lina niso več našli časa zame. Je bil to del pogodbe? Najbrž ne. Odgovor je logičen - petnajst let moje odsotnosti. Lina me je tisto leto zapustila in mi pojedla pol firme, ki sem jo ustvaril z garanjem od jutra do pozne noči. Za smetano vsega je pobasala še skoraj vse nepremičnine in se z mojimi žulji prav nesramno obogatila. Kdo bi ji zameril? Našla si je mladega žrebca, kako mu je že ime? Aha, Luka! Zbodlo me je, ker je mladi porivač užival v dobrinah, ki sem jih ustvaril iz nič. Malce me je skelelo, ker jo je na mojo jahto vozil z mojim helikopterjem. Najbolj sem pogrešal druženje s Petrom, ki se me je začel izogibati od trenutka, ko je šla jahta v roke prevzemnika.

A kakor koli se obrača in obrne, treba je živeti. Ne smeš se ustaviti. Sinova sta končala gimnazijo, zatem vsak svoj faks. Starejši je uspešno končal ekonomsko, mlajši pravno fakulteto. Nista hotela delati v moji firmi, temveč sta ustanovila svojo. Kmalu sta postala uspešna mlada poslovneža.

Kaj pa jaz? Hitro sem se postavil na noge. Firmo sem znova povzdignil na nekdanjo raven. Še enkrat sem dokazal svoj nos za prave ljudi. Zaposlil sem mlado doktorico, ki je v praksi dokazala svojo akademsko nadpovprečnost. Poročil sem se še drugič. S Karmen sem imel srečo, saj se je izkazala za skromno ženičko brez predatorskih funkcij. Otrok si nisva umišljala.

Pozabil sem že na davno podpisano časovni kredit in tudi na tisti dve uri, saj sem imel občutek, da ju nisem uporabil. Tako so minevala leta in približeval se je moj 60. rojstni dan. Poklical sem starejšega sina:

»Mitja, ker imaš veliko obveznosti, te že zdaj vabim na svojo okroglo cifro. Fešta bo pri Zofki.«

Sin hitro odvrne:

»Ata, žal ne morem in tudi Sergej ne bo utegnil, saj imava tiste dni na Dunaju pomembne sestanke.«

Poskusil sem z nekaj drugimi datumi. Vedno isto. Končno sem jezno odvrnil:

»Kako to, da si nikoli ne moreta vzeti časa za očeta?«

Sin mi hladno odvrne:

»Naj te še jaz nekaj vprašam,« je jezno zarenčal. »Kako to, da si pozabil na najinih prvih 15 let življenja?«

Požrl sem cmok v grlu.

Šestdesetega rojstnega dne za las nisem dočakal. Na predvečer, kako bizarno, me je stisnilo in zvrnil sem se po tleh. Telo me ni več nosilo. Opazoval sem, kako so me oživljali. Moja duša je zaplavala in opazoval sem negibno telo. Presneto! Slišal sem svojo ljubko Karmen, ki je neprizadeto vzdihnila:

»Še dobro, da je bil tako fino zavarovan. Vsaj nekaj od seksualnega invalida.«

Zdrznil sem se. Tedaj se je nad mano odprla čudovita panorama. Sonce je sijalo nad nenavadno svetlim poljem. Zgledal sem se v čudovito gorsko dolino. Žuborenje slapov me je pomirjalo. To je torej posmrtnost. Saj ni tako slabo. Pravzaprav je odlično. Ravno je postalo lepo, ko je vse izginilo. Znašel sem se v telesu. Tedaj sem se spomnil na davno podpisano kreditno pogodbo. Zakaj je nisem prebral?

Pred ogledalom sem ugotovil, v čigavem telesu bom odslužil kreditni dolg. Grozljivo ... In sem se zazrl v obraz sina Mitje. Takšna je torej cena, ki jo morem plačati. Začutil sem vso bolečino svojih odsotnosti.

Zdaj sem vedel ...

